

Mesilaperede paljundamise meetodid, mesilasemade kasvatamine

Kokkuvõte Priit Pihliku loengust Tartus mesinike teabeõhtul 14.05.2008.a., PR-4-1.5-38

Mesinduspäev toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Sülemlemine on mesilasperede loomuliku paljunemise viis, selle eesmärgiks on tagada mesilasperede jätkuv eksisteerimine ja võimaluse korral mesilasperede arvukuse suurenemine. Samas mesiniku jaoks on sülemlemine tülikas ja ebasoovitav nähtus, mis vähendab meesaake ja tekitab mesinikule palju lisatööd. Et mesilaste sülemlemist kontrolli all hoida ja võimalust mööda vältida, peab mesinik tundma sülemlemise bioloogilisi põhjusi ja sellest tulenevaid sülemlemise ärahoidmise võtteid.

Sülemlemist soodustavad tegurid on:

1. Mesilasema vanus.
2. Noorte mesilaste üleküllus.
3. Korje puudus.
4. Pesa on kas kitsas või halvasti ventileeritav.
5. Tõulised ja pärilikud omadused.

Kui mesinik soovib mesilat suurendada ja mesilasperede arvukust suurendada, siis on vajalik jälgida perede paljundamiseks mitmeid nõudeid mesilasperedele. Et moodustatavad uued mesilaspered oleksid hea meekorjepotentsiaaliga ja kiire arenguga, tuleks paljundatavate mesilasperede valikul jälgida järgmisi valikukriteeriume, mille kohaselt mesilaspered peaksid olema:

1. Sülemlemiskained.
2. Haigustevabad.
3. Puhtatõulised.
4. Hea talvekindlus.
5. Suuretoodanguline.
6. Rahulikkus.
7. Mesilasema munemisvõime.
8. Vahaproduktiivsus.
9. Õietolmu kogumisvõime.
10. Hügieeniline käitumine.

Mesilaspere omadused ja käitumise ning arenguvõime määrab mesilasema kvaliteet, mida mõjutavad iseloomulikud tegurid on järgmised:

1. Muna suurus, millest areneb mesilasema.
2. Rikkalik korje olemasolu.
3. Mesilasemade üleskasvatamise aeg.
4. Pere suurus, kus mesilasema üles kasvatatakse.
5. Erinevas vanuses haudme olemasolu.
6. Mesilasema toitepiima küllus.
7. Vagla vanuse määramine vageldamise korral.
8. Perele antavate üles kasvatatavate emakuppude arv.

Kasvatatud mesilasema kvaliteedinäitajad ja jõudlusomadused sõltuvad vageldamisel kasutatud vaklade vanusest, mida iseloomustavad järgmised katseliselt määratud näitajad:

Mesilaemade näitajad	Ülekandmine				
	Munana	Vagla vanus päevades			
		1	2	3	4
Ema kehamass, mg	209	189	172	147	119
Munatorukeste arv, tk	317	308	292	272	224
Spermahoidla läbimõõt, mm	1,31	1,28	1,21	1,16	1,03
Spermahoidla maht, mm	1,18	1,09	0,94	0,82	0,59

Kasvatatud mesilasemade omadused sõltuvad ka ühes seerias kasvatatavate mesilasemade arvust ja sellest tulenevast emavaklade hooldamise kvaliteedist:

Näitajad	Ühes seerias kasvatatud mesilasemade arv									
	3	5	10	15	20	25	30	35	40	50
Pere meetoodang, kg	42,1	37	34,7	33	30,2	27,5	21	20,7	17	11,5
Mesilasema suurim ööpäevane munemine, tk	2230	2100	1900	1560	1500	1300	1200	1050	1000	950

Mesilasemad jaotuvad oma päritolu järgi järgmiselt:

1. Aseemad.
2. Vahetusemad.
3. Sülemiemad.
4. Kunstlikult kasvatatud emad.

Kunstliku emadekasvatuse korral on kasutusel nelja tüüpi mesilaspered:

1. Emapered.
2. Ammpered.
3. Lesepered.
4. Paarumispered.